

Kjak

Mai Laksáfoss Simonsen
forkvinna, Heim og Skúli

Dynamiskur fólkaskúli í fremstu røð

Tað fangaði mín áhuga, tá eg hoyrði Kára á Rógvi seta fram uppskot um, at fáa fleiri fakbólkar inn í fólkaskúlan. Á ráðstevnu um skúlabyrjan í 2009, setti Helena Dam á Neystabø áleið sama uppskot fram. Í TALIS álitinum var eisini sett fram tilmæli, um at lata upp fyri fleiri fakbólkomum í fólkaskúlanum. Formaðurin í Føroya Lærarafelag sigur seg vera hart ímóti hesum uppskoti. Kortini hoyra vit javnan frá lærarum, at fleiri og fleri uppgávur koma inn í skúlan, og at teir kenna seg ofta illa ílættnar til at loysa hesar uppgávur. Tað er til dømis uppgávur við børnum við serligum tørvi, foreldrasamstarv og leiðslu og samskipanar- og toymisuppgávur.

Tørvur er á einum almennum kjaki um fólkaskúlan, har fleiri ymisk sjónarhorn verða lýst. Hetta vil betra vitan og grundarlag fyri avgerðum í viðkoma fólkaskúlanum.

Tí vil eg sum formaður í Heim og Skúla gera mítt íkast við hesum viðmerkingum um fólkaskúlan.

Hvar vera avgerðinar tiknar?

Hvør hevur ábyrdina av skúlanum? Hvør er tað, sum eigur skúlan? Hvør hevur ávirkan á tað, sum skúlin skal fevna um? Hesir spurnigar eru átroðkandi at svara!

Tjakið um fólkaskúlan hevur koyrt í ring seinastu nógvu árin. Øll skipanin rundan um - og í fólkaskúlanum, er alt ov ógjøgnumskygd. Tjakast verður í nógvum krókum, men ringt er at siga hvør skal gera hvat. Í veruleikanum er hetta ein demokratiskur trupulleiki, har vit, sum skattgjaldarar og brúkarar av fólkaskúlanum, standa maktarsleys. Evsta ábyrdin fyri fólkaskúlanum, eigur at vera greitt plaserað hjá einum almennum myndugleika. Skipanin eigur at vera gjøgnumskygd, soleiðis at tá vit sýggja neyðugar broytingar, so eigur eingin ivi at vera um, hvør hevur myndugleikan til at føra hesar út í lívið.

Tað er neyðugt við einum skúlareformi nú. Hesin eigur ikki bara at fevna um at leggja skúlar saman, sum uppskot hevur verið frammi um, men eigur serliga at fevna um at fá fleiri fakbólkar inn í fólkaskúlanum.

Monopol er í fólkaskúlanum

Nógvir av trupulleikunum, sum vit síggja í fólkaskúlanum, eru symptom upp á nógv meira grundleggjandi trupulleikar. Ein grundleggjandi trupulleiki er monopolstøðan hjá lærarunum, sum er lógarfest sambart § 35 í Fólkaskúlalógini. Í ástøði um arbeiðsmarknaðarviðurskipti er alkent, at ein monopolstøða ikki fremur optimala javnvág á einum arbeiðsmarknaði.

Harafturat kemur ein sera stírvín lónarskipan, sum ikki loyvir eyka lón í sambandi við t.d. fôrleikamenning. Í TALIS kannningini svara 72% av lærarunum, at teir einki lónarískoyti hava fingið í sambandi við yrkisliga fôrleikamenning.

Hesi viðurskipti ganga út yvir dygdina í skúlaarbeiðinum, tí tey fremja ikki eyka avrik, menning og nýhugsan hjá lærarunum. Tá ið talan er um fólkaskúlan, so fær hetta tó ongar avleiðingar av tí at arbeiðsgevarin hevur einki alternativ, og tí at foreldrini hava í flestu fôrur heldur einki alternativ.

Tað vil siga, at vit hava eina støðu við dupultum monopoli, og er hetta ein grundleggjandi trupulleiki í føroyska fólkaskúlanum. Hettar stendur í djúpari kontrast til Visión 2015, har tað stendur at: “Yvirskipaða málið er, at fólkaskúlin verður skipaður sum eitt líðiligt og fjøltáttað læri-, menningar- og undirvísingarumhvørvi.” og “Menningarætlanir skulu tryggja, at skúlin er dynamiskur og í fremstu røð.”

Fleiri yrkisbólkar í fólkaskúlan

Ein gongd leið burtur úr hesum vansom hevði verið at framt broytingar í fólkaskúlalógini, soleiðis at “arbeiðsmarknaðurin fólkaskúlin” verður opin fyri fleiri yrkisbólkomum.

Vit kunnu t.d. fáa góðar skúlaleiðarar, sum hava aðra útbúgving enn frá lærarskúla. Vit hava brúk fyri námsfrøðingum at arbeiða í grunddeildini og í forskúlanum. Eisini vantar okkum fôrleikar innan náttúruvísindi og gransking sum heild í fólkaskúlanum. Ein stórvir trupulleiki er ófriður í tímunum. Hesin trupulleiki kemur ofta av, at næmingur við serligum tørvi ella

atferðartrupulleika ikki fær neyðugu hjálpin. Her kundi t.d. ein ergoterapeutur komið inn við júst røttu fôrleikunum at loyst trupulleikan. Ein maskinmeistari við royndum í fiskivinnuni, kundi givið virðismikið íkast í fólkaskúlan, bæði við fagligum fôrleikum í alisfrøði og støddfrøði og ikki minni við sínum vinnulívsroyndum. Ein handarbeiðslærari við royndum í klæðnavinnuni kundi á sama hátt givið virðismikið íkast í fólkaskúlan.

Fakliga støðið hevði kunna verði betra í mun til verandi skipan, tí í dag hendir meira enn so, at ein lærari t.d. undirvísir í týskum, hóast hesin ikki hevur havt týskt, síðani hann gekk í 10. sjálvur. Eisini er heilt vanligt, at ein ófaklærður er stuðul hjá barni, sum hevur serligan tørv. Gransking vísir eisini, at undirvísing, sum er viðkomandi og gevur meining, og undirvísing, sum fær næmingin at kenna seg sum ein virknan og virðismiklan part av samfelagnum, gevur best úrslit.

Nøgðsemið verður eisini munandi betri, um øll sleppa at gera tað, sum tey duga best.

Menning og viðurkenning

Í londunum kring okkum hava myndugleikarnir longu broytt lógarverkið, so at henda monopolstøðan á arbeiðsmarknaðinum á fólkaskúlaøkinum ikki er so sterk, og har loyvt verður øðrum yrkisbólkomum at virka. Har er møguleiki hjá t.d. einum maskinmeistara at taka námsfrøðiliga fakini og síðani verða settur í fast starv í fólkaskúlanum.

Sum hægsti myndugleiki hevur Mentamálaráðið ábyrgd vegna borgararnar at skipa soleiðis fyri, at vit fáa ein fólkaskúla við dygd í undirvísingini. Vit meta, at fólkaskúlin skal vera eitt dynamiskt opið umhvørvið, har fôrleikarnir verða gagnnýttir, og við menning og viðurkenning av eyka avriki hjá starvsfólkunum, og har lærararnir sleppa at gera tað, sum teir brenna fyri.

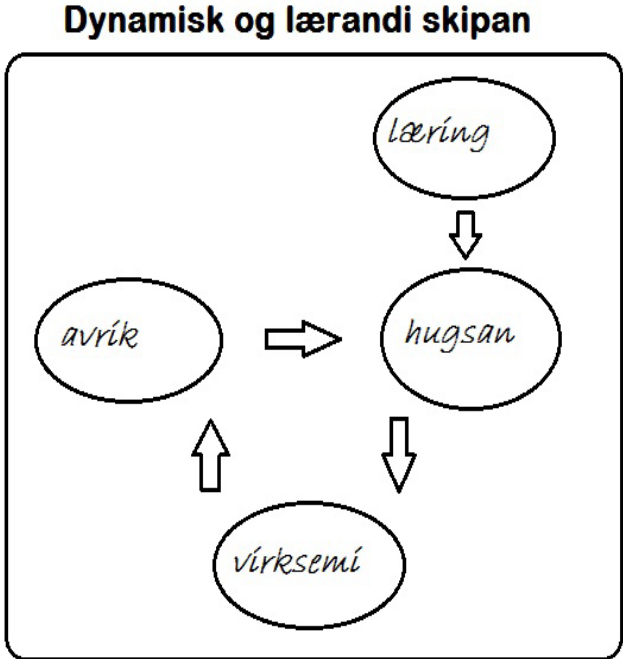
Í roynd og veru hava skúlaleiðararnir í dag sera avmarkaðar virkismøguleikar. Teir eru bundnir av frymlum og brókum. Teir fáa eina játtan frá Mentamálaráð-

um, hana seta teir inn í eina tabel, og so er figgjarætlanin fyri næsta ár so at siga líðug. Hetta má broytast.

Lisa og Hanus?

Fólkaskúlin koyrir í ring í einari lokaðari skipan – millum Mentamálaráðið/Kommununa, Lønardeildina, Lærarafelagið, Skúlaleiðsluna og aftur til Mentamálaráðið – ringrásin heldur fram. Nýggj vitan verður ikki tikin inn í lokaðu skipanina, og tí er ikki møguligt at læra av royndunum og fremja neyðugu broytingarnar. Í meðan ganga Lisa og Hanus í 5.b, og fáa ikki nóg góða skúlagongd.

Broyt §35 í Fólkaskúlalógini, og lat upp fyri fleiri yrkisbólkomum í fólkaskúlanum. Skipa lónarviðurskiptini í fólkaskúlanum ørvísi. Lat skúlaleiðaran fáa fleiri møguleikar fyri at skipa einstaka skúlan soleiðis, at teir fôrleikar og møguleik-

ar, sum eru á skúlanum, verða gagnnýttir best.

Síðst, men ikki minst, eiga vit foreldur at taka ábyrd av skúlagongdini hjá børnunum. At vísa okkara áhuga

í børnunum og teirra skúlagongd, og eisini at fara inn í eitt jalligt samstarv við skúlan og lærararnar. Hetta er eitt stórt evni í sær sjálvum, so tað má biða til næstu ferð.

5-árig uddannelse i Krops-, Relations- og Ressourceterapi

Grunduddannelsen på 2½ år foregår på Færøerne.

Uddannelsen bygger på de seneste årtiers opnåede viden og erfaring indenfor emnerne:

- tidlige mangler (dvs. følgerne af mangelfuld tidlig omsorg) og deres betydning for dannelsen af personligheden (karakterstrukturen)
- neuro-affektiv relationsterapi til heling af klientens evne til at indgå i processerne omkring tilknytning og adskillelse og til at indgå i sunde relationer
- arbejde med kropssansning og nervesystem med henblik på forløsning af traumeenergi
- arbejde med mere modne strukturer og problematikker herunder: bearbejdning og opløsning af de blokerede strukturer dannet af indre konfliktproblematikker samt styrkelsen af iboende ressourcer og integration af disse i personligheden

Det teoretiske fundament bygger på en kombination af Peter Levines SE-metode (choktraumeterapi), Susans Harts neuroaffektive teorier og terapimetoder samt Lars Sørensens arbejde med klienter, som har manglet nær omsorg i den tidlige barndom.

Det er en terapeutisk metode, som gør det muligt at hele svigt helt tilbage fra den tidlige barndom og forløse selv gamle traumer på en nænsom måde samt styrke den voksne persons ressourcer og potentialer.

Der vil være indføring i teorierne, demonstrationsterapier og teoretisk gennemgang efter disse terapier.

Deltagerne bør have et vist grundlæggende kendskab til psykoterapi.

Underviser er leder af Nordisk Institut for Psykoterapi og psykoterapeut MPF, Inge Farup, og underviser og psykoterapeut MPF, Mary á Argjaboda. Begge er desuden certificerede SE-terapeuter (choktraume-terapeuter).

Undervisningen foregår på Landsjúkrahúsid, FR 100 Tórshavn.

Alle interesserede er velkomne til introduktionsaften med orientering om uddannelsen i KFUM Thorshavn onsdag den 21.09.2011 kl. 19.00 til 21.00.

Se. www.nip-psykoterapi.com